

Kwaliteitshandboek

TEC Walcheren

2019-2020

Voorwoord

In het kwaliteitshandboek staan alle onderwijsinhoudelijke, huishoudelijke en organisatorische afspraken omschreven. Het is een document waarin staat beschreven hoe we werken op het TEC.

Het kwaliteitshandboek is geen vaststaand gegeven.

In het kwaliteitshandboek staan afspraken die we met elkaar gedurende een schooljaar gemaakt hebben en die de kwaliteit van ons onderwijs verstevigen.

De onderwerpen in het kwaliteitshandboek worden regelmatig in vergaderingen geëvalueerd. Indien nodig worden de afspraken in het kwaliteitshandboek bijgesteld of opgenomen in het jaarplan.

De afspraken in het kwaliteitshandboek zijn leidend. Activiteiten en afspraken worden in het startoverleg vastgelegd. Het kwaliteitshandboek is ter ondersteuning en uitleg.

TEC Walcheren

Nederstaat 37

4332 AX Middelburg

tel: 0118 745009

e-mail: tec-walcheren@archipelscholen.nl

website: www.tec-walcheren.nl

Hoofdstuk 1 Algemeen deel	
1.1 Archipel	4
1.1.2 Samenwerking bestuurders	4
1.1.3 Doelstelling	5
1.1.4 Doelgroep	5
1.1.5 De groepen	6
1.1.6 Huisvesting en vervoer	7
1.1.7 Het team en de competenties	7
1.2 Kwaliteitsbeleid	9
1.3 Organisatiemodel TEC	11
1.4 Functies en taakomschrijvingen	11
1.5 Vergaderstructuur	13
1.6 Groepsformatie team	14
1.7 Werkverdelingsplan	15
1.8 Schooltijden, vakantierooster en leerplicht	17
1.9 Aanmelding	18
1.10 Verwijzing	18
1.11 Doorstroming	19
Hoofdstuk 2 Het onderwijs in de groepen	
2.1 Het IOP	20
2.2 Het leerstofaanbod	21
2.3 De vakgebieden in de praktijk	25
2.3.1. Woordenschat onderwijs	25
2.3.2 Technische lezen	26
2.3.3 Begrijpend lezen	27
2.3.4 Spelling	27
2.3.5 Schrijven	28
2.3.6 Rekenen	29
2.3.7 Kunstzinnige en creatieve vorming	30
2.3.8 Bewegingsonderwijs	30
2.3.9 Sociaal emotioneel leren	30
2.4 Streefdoelen	32
2.5 Kleuteronderwijs	33
2.6 uitwerking voorspelbaarheid	35
2.7 Werken met DIM	36
2.8 (sociale) Veiligheid	37
Hoofdstuk 3 Contacten	
3.1 ouders	39
3.2 coa	40
3.3 externe contacten	40
Bijlages	41

Hoofdstuk 1 Algemeen deel

1.1 Archipelscholen

De Archipelscholen zijn in 1999 ontstaan uit een fusie van 22 openbare scholen in de gemeenten Middelburg, Vlissingen en Veere. Archipel betekent “eilandengroep”. Elk van de eilanden kan een eigen karakter hebben, zoals elke school uniek is, maar ze behoren toch samen tot een groter geheel, het gezamenlijk bestuur.

Kinderen van het Tec worden ingeschreven bij Samenwerkingsschool de Stroming.

Het specifieke karakter van het TEC is dat deze afdeling bedoeld is voor de opvang van kinderen van asielzoekers die de Nederlandse taal nog niet beheersen. Ook kinderen van basisschoolleeftijd van de zogenaamde Vergunninghouders die het Nederlands niet of onvoldoende beheersen vallen onder deze doelgroep.

Schoolbestuur

Openbaar Primair Onderwijs Walcheren / Archipel Scholen

Bezoekadres: Stadhuisplein 20, 4382 LG Vlissingen

Tel. 0118-493150

1.1.2 Samenwerking besturen Walcheren

De schoolbesturen van het primair onderwijs in Middelburg e.o. hebben in januari 2014 de handen ineen geslagen omdat zij het een gezamenlijke verantwoordelijkheid vinden om voor AZC leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar een adequate en voor ieder toegankelijke schoolvoorziening voor de centrale opvang in stand te houden. Zij hebben dit in samenwerking met de Gemeente Middelburg in een convenant vastgelegd. De schoolbesturen zijn vertegenwoordigd in een stuurgroep die 2 maandelijks bij elkaar komt waarbij ook de gemeente Middelburg vertegenwoordigd is. De stuurgroep bewaakt de kwaliteit, beleid en financiën. De onderwijsvoorziening valt onder de verantwoordelijkheid van Archipel, deze is penvoerder.

De volgende schoolbesturen zijn betrokken:

• Archipelscholen	Henk Zielstra
• Onze Wijs	Jeroen van den Oord
• ABS	Sjoerd Sanderse
• Prisma	Rinus Voet
• GPOWN	Annemiek de Quelerij
• VCPOZ	André Verwijs
• Joos van Laren School	Pieter Meulmeester
• VSZ	Sanneke Speelman

De gemeente Middelburg is ook betrokken

• Wethouder	Chris Dekker
• Beleidsmedewerkers	Rene Polderman
	Ton Kivits

De leerlingen worden ingeschreven op Archipelschool de Stroming, (Brinnummer 14 EX) en vallen dus formeel onder beheer van de Stichting Archipelscholen. Voorheen waren alle collega's in dienst bij verschillende besturen. Vanaf januari 2020 hebben de meesten de overstap gemaakt naar Archipel. Vanaf deze datum heeft het Tec ook een eigen directeur.

1.1.3 Doelstelling

De samenwerkingsovereenkomst van de bestuurders is er op gericht dat kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar met asielzoekersachtergrond, die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, centraal worden opgevangen. De school dient ervoor zorg te dragen dat de kinderen op een efficiënte en effectieve wijze wijze Nederlands als tweede taal leren opdat zij na het verblijf op deze passende onderwijsvoorziening met redelijke kans op succes gebruik kunnen maken van het regulier onderwijsaanbod. Er ligt een [concept convenant](#) om naast de huidige doelgroep ook kinderen van arbeidsmigranten en expats die de Nederlandse taal niet (of voldoende) beheersen om in te stromen in het regulier onderwijs op te nemen op het Tec.

1.1.4 Doelgroep

Onder asielzoekers wordt in het convenant verstaan: kinderen van basisschoolleeftijd van asielzoekers die woonachtig zijn op het AZC van Middelburg en rechtstreeks uit het buitenland instromen in het primair onderwijs in de gemeente Middelburg e.o. of al elders in Nederland onderwijs hebben genoten, maar het Nederlands onvoldoende beheersen om hen direct te laten instromen in het regulier primair onderwijs in Middelburg e.o.. Ook kinderen van basisschoolleeftijd van zogenaamde Vergunninghouders die het Nederlands onvoldoende beheersen vallen onder de doelgroep.

Al onze kinderen zijn min of meer beschadigd en zijn voornamelijk afkomstig uit Syrië. Daarnaast bezoeken ook kinderen uit Eritrea, Irak, Turkije, Afghanistan en Ivoorkust de school. Ze hebben huis en haard verlaten, hun taal en cultuur, hun speelgoed, familie, vriendjes, structuur van de dag, van het jaar. Het gezin leeft in onzekerheid, ze weten niet goed hoe hun leven er verder uit zal gaan zien hoe ze hun leven in Nederland op kunnen pakken. Daarnaast weten zij soms lange tijd niet of zij in Nederland mogen blijven of uit zullen worden gezet.

Er zijn kinderen die betrekkelijk weinig van de oorlog gezien of gehoord hebben omdat ouders al vroeg besloten hebben om te vluchten. Sommige kinderen zijn, in het kader van gezinshereniging, met het vliegtuig hun vader of broer achterna gereisd die in Nederland een status hebben gekregen. Anderen hebben een tijd in een vluchtelingenkamp in Turkije, Jordanië of Griekenland gezeten. Soms zonder onderwijs of gezondheidszorg. Er zijn kinderen die een gevaarlijke, lange reis hebben gemaakt om in Nederland te komen. Veel kinderen hebben gevechten en bombardementen meegemaakt. Van een aantal kinderen zijn familieleden vermist of overleden. Ook zijn er kinderen die niet uit een oorlogsgebied komen, maar waar het regime een onveilige samenleving bewerkstelligt.

Gelukkig blijkt uit onderzoek dat de meesten van deze kinderen veerkrachtig genoeg zijn om

zich verder op een gezonde manier te kunnen ontwikkelen. Mits ze in de nieuwe situatie weer vertrouwen in zichzelf, de medemens en hun leefwereld kunnen opbouwen. Met een veilige stabiele omgeving en een vaste structuur zijn de meeste kinderen in staat er zelf weer bovenop te komen. De school speelt hierbij een belangrijke rol.

Binnen de school is er ruimte voor de kinderen om over hun ervaringen te vertellen maar we merken dat veel van hen liever niet meer over die periode spreken. Ouders geven soms aan dat het beter is om er niet over te praten; ze willen vooruit kijken.

Huidige situatie

Bij de start van schooljaar 2019-2020 staat het leerlingenaantal op 48. Ongeveer tweederde van de kinderen wonen op het AZC, éénderde zijn kinderen van Vergunninghouders die in Middelburg of omgeving wonen. Afgelopen jaar is een toename te zien van met name Eritrese kinderen, waardoor nu ongeveer een verdeling is ontstaan van 40 % Syrische, 40% Eritrese en 20% kinderen van andere nationaliteit die onze school bezoeken. Afgelopen jaar fluctueerde het leerlingenaantal tussen de 55 en 70 leerlingen. Tussen november 2018 en februari 2019 was er een flinke toestroom vanwege de opening van het AZC in Goes en kon er een vijfde groep geformeerd worden.

Elke week wordt er door de intern begeleider een actuele leerlingenlijst gemaakt en gedeeld. De administratie op de Stroming zorgt ervoor dat deze gegevens worden uitgewisseld met BRON.

1.1.5 De groepen

In het besturenoverleg is afgesproken dat een groep op het Tec uit maximaal 15 kinderen bestaat. In elke groep is een leerkracht en een onderwijsassistent verantwoordelijk voor het onderwijs aan deze kinderen. De groepen zijn ingedeeld naar leeftijd. Binnen de groep volgt elk kind zijn eigen leerprogramma op basis van het IOP.

Huidige situatie

Eind schooljaar 2018-2019 hebben we 62 kinderen op onze locatie, verdeeld over 5 groepen. Het aantal leerlingen fluctueert sterk en is in de meeste gevallen niet te voorspellen, zodat er ongelijkheid kan ontstaan in leerlingaantallen binnen de groepen. Dit vergt flexibiliteit van leerkrachten en organisatie.

1.1.6 Huisvesting en vervoer

Na anderhalf jaar inwoning in het hoofdgebouw van de Stroming, is het TEC vanwege uitbreiding van leerlingaantal momenteel gehuisvest met vier groepen in een schoolgebouw aan de Nederstraat in Middelburg. Vanwege de formatie van een vijfde groep en het plan voor het inrichten van een ouderlokaal is Educonsult uit het schoolgebouw vertrokken m.i.v. augustus 2019. In de school is een personeelsruimte, twee kantoorruimtes, een handvaardigheidruimte en een speelzaal. Buiten is er een groot plein. Afgelopen jaar is er een forse investering gedaan. Alle meubilair is vervangen zowel in de klaslokalen als de hal en kantoorruimtes. Op het schoolplein zijn twee speelhuisjes geplaatst.

De ouders van de kinderen zijn zelf verantwoordelijk voor het vervoer van en naar school. Vanaf het AZC is het 2,7 km. De route heeft een aantal gevaarlijke kruispunten en drukke

wegen zonder fietspad. De meeste kinderen komen met hun ouder(s) op de fiets. Soms nemen ouders ook andere kinderen mee. Als een familie nog maar net in het AZC is aangekomen, hebben zij vaak niet de beschikking over een fiets. Bovendien kunnen veel ouders en kinderen niet fietsen en hebben ze geen kennis van en ervaring met het Nederlandse verkeer. Zij komen dan veelal lopend naar school. Voor veel kinderen en hun ouders is dit een probleem. Op school is een beperkt aantal fietsen beschikbaar die (voor een paar weken) geleend kunnen worden, totdat ouders en kinderen de beschikking hebben over eigen fietsen. Na overleg met gemeente en school, spant het AZC zich nu in om fietsen beschikbaar te stellen aan nieuwe ouders en kinderen en verzorgen ze fietslessen. De school geeft regelmatig verkeerslessen gericht op de belangrijkste verkeersregels. Statushouders die in de gemeente Vlissingen wonen kunnen met een taxibus worden opgehaald. Hiervoor moet een aanvraag gedaan worden bij Porthos die door ouders ondertekend moet worden.

De gymzaal aan de Gerrit van der Veenstraat is ongeveer 15 tot 20 minuten lopen vanaf school.

1.1.7 Het team en de bijzondere competenties

De leerkrachten op het Tec Walcheren hebben allen een Pabo-diploma voor het reguliere onderwijs. Het werken op het Tec is echter duidelijk anders dan in het reguliere onderwijs. Er is een continue in- en uitstroom van leerlingen. De specifieke onderwijsbehoefte van de leerlingen verschilt sterk van de leerlingen in reguliere klassen en het benodigde onderwijsaanbod wijkt daarom erg af.

Leerkrachten moeten in vergelijking met het reguliere onderwijs een groter beroep doen op de

- interpersoonlijke competentie: non-verbale communicatie inzetten om te kunnen communiceren en flexibel om kunnen gaan met andere culturen en daar kennis van hebben.

- de pedagogische competentie: met weinig informatie een beginsituatie in kunnen schatten wat betreft schoolervaring en taalvaardigheden, kunnen communiceren over problemen met een leerling die de taal niet spreekt, met weinig informatie een beeld vormen van de sociaal-emotionele ontwikkeling en morele ontwikkeling van het kind, om kunnen gaan met traumatische ervaringen.

- de vakinhoudelijke & didactische competentie: kennis en vaardigheden van NT2 onderwijs, kennis en vaardigheden om onderwijs te geven aan leerlingen zonder ondervinding, actief taalgebruik stimuleren, de leerlijnen voor de Nederlandse taalontwikkeling goed beheersen, differentiëren, motiveren, leren leren. Omdat passende methodes ontbreken, moeten zij daarnaast ook in staat zijn om hun eigen lessen te ontwerpen.

- organisatorische competentie: zorgen dat de leerlingen weten wat ze moeten doen, met welk doel, welke ruimte er is voor eigen initiatief enzovoort, flexibel om kunnen gaan met plannings, lesvoorbereidingen en groepsindelingen, toetsen en observatie-instrumenten kunnen selecteren, inzetten en interpreteren.

Leerkrachten moeten in vergelijking met werken in het reguliere onderwijs meer flexibel zijn in hun denken en handelen, sneller eigen handelen kunnen aanpassen, bedacht zijn op een

crisissituatie. Ze moeten kunnen relativiseren, kunnen communiceren met ouders die geen Nederlands spreken en om kunnen gaan met steeds veranderende omgevingsfactoren zonder de kwaliteit van het lesgeven aan te tasten.

De leerkrachten en onderwijsassistenten kunnen de veiligheid en het vertrouwen vergroten door in de ogen van het kind veilig en betrouwbaar te zijn, voorspelbaar, duidelijk en empathisch te zijn, de grenzen van het kind te respecteren, emotioneel beschikbaar te zijn door signalen op te vangen en daarop te reageren, zo nodig het kind te begrenzen. Ze kunnen positief gedrag aanmoedigen door complimenten te geven: specifiek met nadruk op succes door eigen actie, verwachtingen hoog te houden: begrip tonen maar hetzelfde verwachten, aan te sluiten bij talenten en interesses.

Met betrekking tot het taalaanbod is het van belang dat de leerkracht en onderwijsassistent langzaam en duidelijk spreken, in korte, correct Nederlandse zinnen. Dat zij de nadruk leggen op belangrijke woorden in de zin, die woorden kiezen die de leerling begrijpt en van daaruit de woordenschat uitbreiden. Ondersteuning bieden door middel van mimiek, gebaren, handelingen en materialen. Geduldig woorden veelvuldig herhalen en/of anders te verwoorden. Door handelingen steeds te verwoorden, te benoemen wat er gebeurt. Taalsteun is van groot belang. Tijdens het groepsbezoek in voorbereiding op het functioneringsgesprek wordt de kijkwijzer 4: Taalsteun uit [Taalgericht vakonderwijs](#) gebruikt.

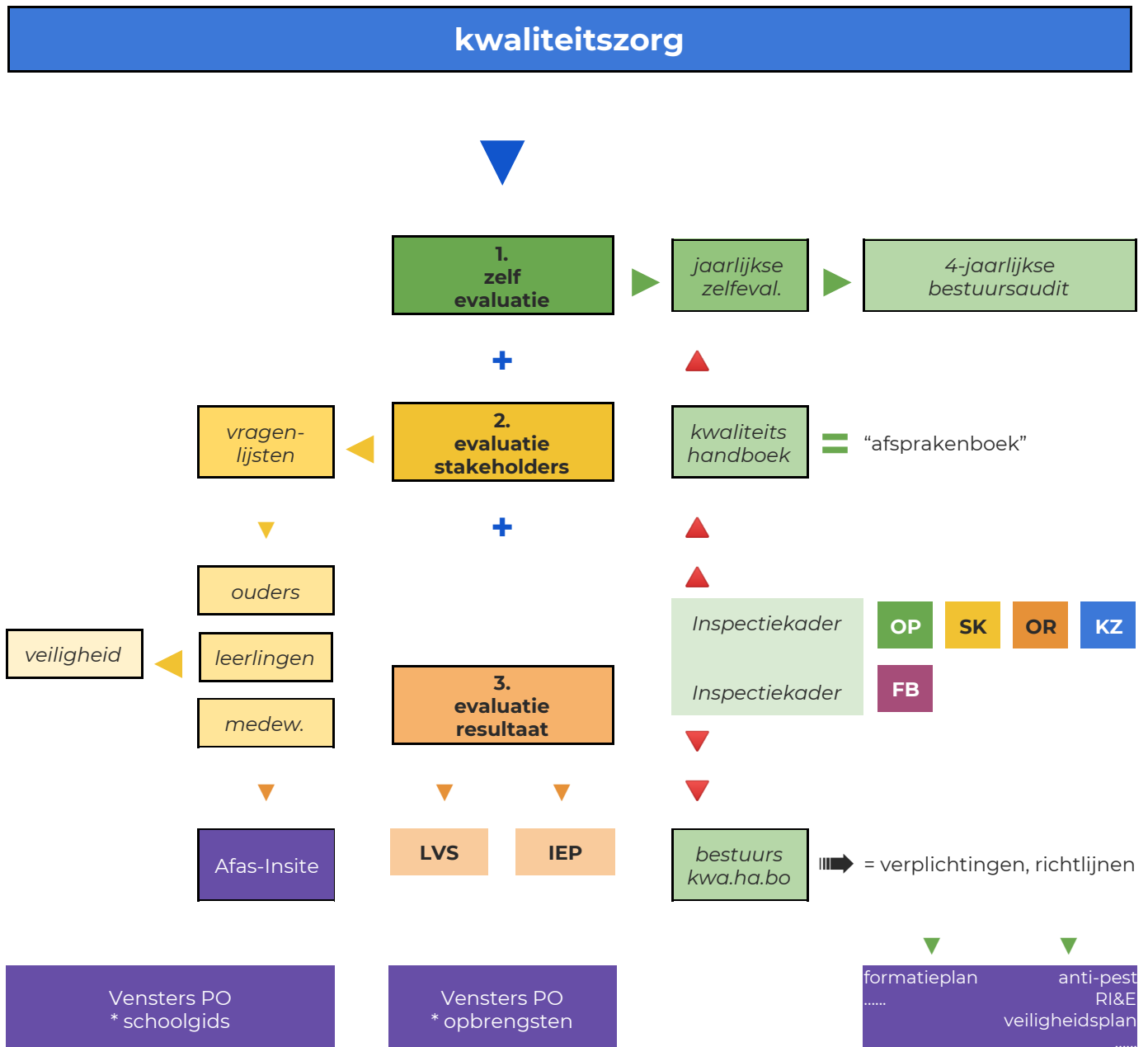
Deze bijzondere competenties worden besproken in het functioneringsgesprek en/of beoordelingsgesprek. [De gesprekkencyclus](#) van Archipel is hierbij leidend.

1.2 Kwaliteitsbeleid

Archipel

Het kwaliteitsbeleid van Archipel staat beschreven in het [Beleidsplan Kwaliteitszorg](#).

In schema ziet dit er als volgt uit:

Aanpassingen Tec

Vragenlijsten m.b.t. (zelf)evaluatie zijn gebaseerd op het waarderingskader van een reguliere school en daarom niet geheel voor ons van toepassing. Dit betekent niet dat we ons onderwijs niet evalueren, integendeel. Het onderwijs op het TEC evalueren we tijdens elke vergadering. Op vakinhoudelijk gebied stellen we steeds ons onderwijsaanbod bij op basis van ervaringen en resultaten. We functioneren in deze als een zelfsturend team die in hoge

mate van zelfverantwoordelijkheid, samenwerking en eigenaarschap werken. Leerkrachten zijn als casemanager, in overleg met elkaar en lb-er verantwoordelijk voor groeps- en leerlingontwikkeling en zetten daarbij hun persoonlijke kwaliteiten in. Het werken met het IOP als uitgangspunt leidt tot afstemming van het onderwijs en op voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen. Bij de 5 wekelijkse evaluatie (leerlingbespreking) wordt er vastgesteld of er maatregelen ter verbetering nodig zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd en beschreven in het IOP.

Door de implementatie van [leerKRACHT](#) m.i.v. schooljaar 2019-2020 is er [een datamuur](#) gemaakt waarop alle data die bekend is vanuit de kinderen, de leerkrachten en externen (stakeholders). Met deze gegevens zijn er prioriteiten gemaakt en aangepast in het jaarplan.

De bijstellingen en verbetermaatregelen van ons onderwijsaanbod en daarmee samenhangende zaken die voor alle kinderen gelden, borgen we in dit kwaliteitshandboek.

Bij het bewaken van de kwaliteit hoort ook het bevragen van ouders en leerlingen. Op het TEC hebben wij te maken met sterk wisselende groepen leerlingen en ouders. De beheersing van de Nederlandse taal is onvoldoende om een tevredenheidsonderzoek uit te zetten. Ouders en kinderen worden door de leerkrachten regelmatig bevraagd over het welbevinden en de tevredenheid over de school tijdens individuele gesprekken. In vrijwel alle gevallen zijn zowel kinderen als ouders zeer tevreden over de school. Er wordt gezocht naar een passende vertaling in Arabisch, Tigrinya en Engels voor [de Archipel Google-tevredenheidsvragenlijst](#).

Voor schooljaar 2019-2020 hebben wij onze ambities/plannen vastgelegd in een jaarplan. Dit jaarplan is doorgesproken met het team en zal geëvalueerd worden volgens de afgesproken cyclus van 2 keer per jaar.

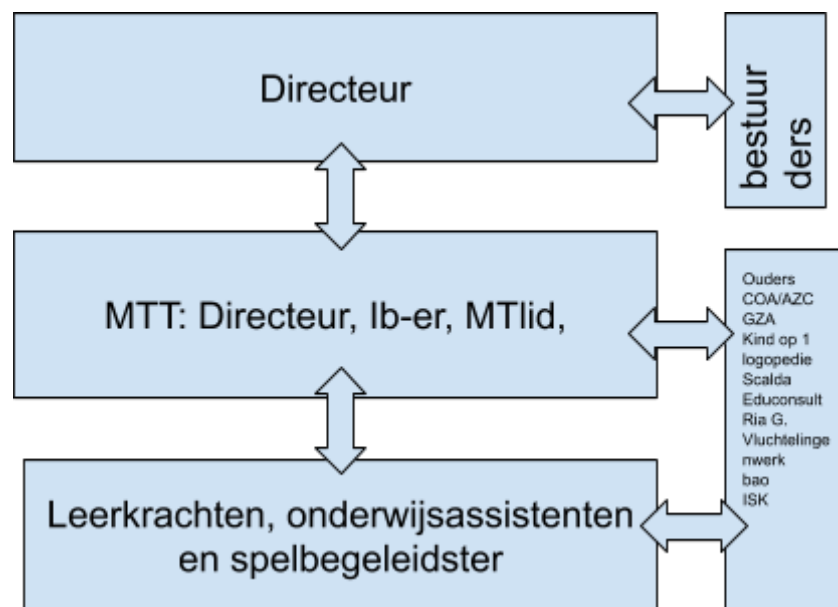
We werken op het Tec als een zelfsturend team waarbij we de inbreng van zowel leerkrachten als onderwijsassistenten en IB-er evenredig serieus nemen.

Om te voorkomen dat verantwoordelijkheden onduidelijk zijn, hebben we deze omschreven bij het organisatiemodel en functies- en taakomschrijvingen in dit kwaliteitshandboek bij 1.3 en 1.4. Daarnaast wordt dit schooljaar gebruik gemaakt van het verbeterbord en organisatorisch bord waarop aangegeven wordt wie wat doet.

Het professioneel handelen van ons team kenmerkt zich door bijzondere competenties, deze staan beschreven in 1.1.7

De collega's van het Tec waren in dienst van verschillende besturen. Om de professionaliteit te borgen is de cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken zoals bij Archipel vastgesteld, ook van toepassing op de werknemers van het Tec. De verslaggeving van deze gesprekken wordt gedeeld met de bestuurder waar de werknemer in dienst is. Bij deze gesprekken komen ook de persoonlijke ambities aan bod. Deze kunnen leiden tot gezamenlijke of individuele scholing. De scholing is terug te vinden in [het scholingsplan](#).

1.3 Organisatiemodel Tec

1.4 Functies en taakomschrijvingen

De directeur

De directeur is eindverantwoordelijk. Zij is verantwoordelijk voor het onderwijskundig, materieel en financieel beleid, de identiteit, het personeelsbeleid, de leerlingenzorg en de interne en externe relaties.

Ook draagt zij mede zorg voor de pedagogische en onderwijsinhoudelijke voortgang en ontwikkeling op het TEC. Zij is de contactpersoon met de bestuurders en behartigt o.a. de belangen van de collega's hierbij. Zij draagt zorg voor professionele ontwikkeling van het team en is voorzitter van het MTT (management team Tec)

Intern begeleider

De ib-er voert de intakegesprekken met nieuwe kinderen en hun ouders. Zij bepaalt in overleg met de leerkrachten de plaatsing van de kinderen in de groep en maakt een IOP aan met de startgegevens van de kinderen.

Zij is voor de groepsleraren aanspreekpunt indien zich problemen voordoen van pedagogische/didactische aard. De ib-er coördineert de leerlingenzorg, bewaakt de kwaliteit van het onderwijs en draagt zorg voor de professionele ontwikkeling van het team. Zij vraagt ook arrangementen aan en is contactpersoon met zorggerelateerde instanties. De ib-er vormt tezamen met de locatieleider en het MT lid het MTT

MT lid

Zij is verantwoordelijk voor opzet en aansturing ouderlokaal en geeft mede vorm en uitvoering aan het Trauma PreventiePlan. Ook coacht zij de onderwijsassistenten. Daarnaast is zij vertrouwenspersoon voor de kinderen en contactpersoon voor de ouders. Zij vormt samen met de locatieleider en intern begeleider het MTT.

De groepsleerkracht

Zij zijn primair verantwoordelijk voor het geven van onderwijs aan de aan hun zorg toevertrouwde kinderen en alle daarmee samenhangende taken. Zij houden de ontwikkeling van de kinderen nauwlettend in de gaten en geven onderwijs op maat. De ontwikkeling van de kinderen houden zij bij in het IOP. Zij zorgen daarnaast voor een goede, collegiale samenwerking en onderhouden contacten met ouders.

De onderwijsassistent

Deze ondersteunt de groepsleerkracht bij de lessen. Veel voorkomende taken zijn: Het begeleiden van individuele leerlingen of kleine groepen en hulp bieden bij lezen, rekenen of expressieactiviteiten. Helpen bij de praktische voorbereiding van de lessen, zoals het maken, kopiëren en lamineren van woordpakketten of andere lesondersteunende bezigheden. Inrichten en opruimen van het klaslokaal.

De spelbegeleidster

Zij heeft contact met de kinderen op aangeven van de leerkracht. Bij aanmelding is het doel helder, zoals bijvoorbeeld vergroten van zelfvertrouwen, leren samenspelen, omgaan met frustraties. Zij biedt de kinderen ondersteuning door middel van non-verbale middelen zoals het spel, tekenen en schilderen. De bevindingen worden gecommuniceerd met de leerkracht en vastgelegd in het IOP.

1.5 Vergaderstructuur

Wat	Wanneer	Wie	Inhoud
MTT	1x per 3 weken onder schooltijd.	Locatieleider, Ib- er MTT lid	Lopende zaken, uitwisseling, beleidsmatige ontwikkeling, personele zaken
Bordsessie	elke week 1 kwartier, afwisselend op dinsdag en donderdag	Groepsleerkrachten en onderwijsassistenten die op die dag werken, locatieleider en ib-er.	Intake, successen delen, doelstelling van een periode borgen, acties checken op uitvoering en planning bijwerken.
Werksessies	Om de week	Groepsleerkrachten en onderwijsassistenten die op die dag werken, locatieleider en ib-er.	Naast een bordsessie, gezamenlijk lesontwerp, lesbezoek plannen en feedback geven. Voortgang organisatorisch bord bespreken.
Studiedagen	Wisselende dagen, deels onder schooltijd, deels na schooltijd.	Allen	Jaarplan. Evaluaties leerKRACHT LOWAN speciale thema's
Groeps- en leerling besprekingen	1x per 5 weken	Ib-er en leerkracht van de groep	Ondersteunings behoefte bespreken (IOP) en uitstroom bepalen
TPP overleg	afhankelijk van ingebrachte leerlingen	leerkracht, ib-er, Lyla, Ria evt. behandelaar	gegevens uitwisselen, plan maken, plan evalueren
Bestuursoverleg	4 a 5 x per jaar	Betrokken bestuurders, Gemeente, directie Tec	kwaliteit, beleid en financiën

1.6 Groepsformatie team

aug. 2019

Groep	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
TEC 1 gr 1/2a	Janneke Angelique	Janneke Angelique	Janneke Angelique	Anne Fanny	Anne Fanny
TEC 1 gr 1/2b	Anne Fanny	Anne Fanny	Anne Fanny	Anne Fanny	Anne Fanny
TEC 2 g 3/4	Arta Esther	Arta Marije	Arta Esther	Arta Esther	Lyla Marije
TEC 3 gr 5/6	Maaike (ABS) Anneke	Maaike Anneke	Maaike Anneke	Maaike Anneke	Maaike Anneke
TEC 4 gr 7/8	Kris (Prisma) Cindy	Kris Cindy	Kris	Kris Cindy	Kris Cindy

Eerstgenoemden zijn leerkrachten, daaronder zijn onderwijsassistenten

Locatieleider: Lia Kerkhof 3 1/2 dag (afwisselend maandag, dinsdagmiddag, woens-, donderdag)

Managementtaken: Lyla Taha 1 1/2 dag (woensdag en donderdag)

Ib taken: Annemiek Louwerse 2 1/2 dagen (dinsdag, woe- en donderdag)

Speltherapie: Wilma Geluk 1/2 dag (maandag)

Bovenstaande alles op Archipelbenoemingen

1.7 Werkverdelingsplan

In de CAO Primair Onderwijs zijn afspraken gemaakt over de werkverdeling in de school. Uitgangspunt hierbij is de dialoog op school. Het team krijgt een bepalende rol bij de werkverdeling. Invoerdatum is uiterlijk 1 augustus 2019.

Bij de werkverdeling is het uitgangspunt dat een voltijds medewerker 1659 kan worden ingezet.

De 40 uryge werkweek is geen factor meer in de werkverdeling, maar wordt alleen nog maar gebruikt voor vaststelling van de werktijdfactor, het salaris en verlof.

De te volgen procedure:

- Het bestuur is verantwoordelijk voor de onderwijsvisie, de strategische positionering van de organisatie en het financieel beleid. Het bestuur stelt kaders op.
- Directeur brengt werkzaamheden volgend cursusjaar in kaart. En levert relevante gegevens aan het team.
- Er vinden inhoudelijke teambijeenkomsten plaats.
- Team en directie bespreken het concept werkverdelingsplan.
- Bij voldoende draagvlak en overeenstemming met directie wordt het werkverdelingsplan vastgesteld.
- Directeur bespreekt voor de zomervakantie met elke afzonderlijke medewerker de punten uit het werkverdelingsplan, de professionalisering en de inzet van uren voor duurzame inzetbaarheid. Dit gebeurt m.b.v. het instrument Cupella.
- Tot op heden is er geen PMR aangesteld omdat we op het Tec geen MR hebben. Op bestuursniveau wordt hiervoor een oplossing gezocht.

Bovenstaande heeft geleid tot [Werkverdelingsplan Tec](#)

1.8 Schooltijden, vakantierooster en leerplicht

Continuurooster

Alle groepen hebben les van 08.30 uur tot 14.30 uur, behalve op woensdag. Dan hebben de kinderen les van 08.30 uur tot 12.15 uur.

Voor de pauze tussen de middag is een rooster gemaakt, zodat zowel de leerkracht als de onderwijsassistent een half uur pauze hebben.

Vakantierooster en vrije dagen 2019/2020

Herfstvakantie	Maandag 14 oktober-vrijdag 18 oktober 2019
Kerstvakantie	Maandag 23 december-vrijdag 3 januari 2020
Voorjaarsvakantie	Maandag 24 februari- vrijdag 28 februari 2020
Goede Vrijdag/2e Paasdag	Vrijdag 10 april 2020
Meivakantie	Maandag 20 april-vrijdag 1 mei 2020
Hemelvaartsdag	Donderdag 21 mei 2020
2e Pinksterdag	Maandag 1 juni 2020
Zomervakantie	Maandag 13 juli-vrijdag 25 augustus 2020

Voor het offerfeest en het suikerfeest of een andere religieuze feestdag kunt 1 dag vrij aanvragen als dit op een schooldag is.

Op studiedagen zijn de kinderen ook vrij, dit schooljaar zijn die gepland op: 21 oktober 2019, 19 maart 2019, 31 maart 2020, 4 mei 2020 en 2 juni 2020.

Leerplicht

Tijdens het intakegesprek worden ouders op de hoogte gebracht van de leerplichtwet, ook ontvangen zij hierover informatie in hun eigen taal.

Het komt regelmatig voor dat kinderen te laat komen of zonder opgave van reden afwezig zijn op onze school. Bij te laat komen geldt de afspraak dat de les gewoon gestart wordt om 8.30u en dat de kinderen (en zo mogelijk ook ouders) aangesproken worden. Bij herhaaldelijk te laat komen wordt er contact gezocht met de ouders. Eventueel kan een strafmaatregel ingezet worden, zoals de tijd die gemist is nablijven.

Bij afwezigheid worden in het begin van de ochtend (binnen een half uur) de ouders gebeld. In het geval van onbekendheid van telefoonnummers, wordt het AZC gebeld om navraag te doen. Bij herhaaldelijk ongeoorloofd en niet gemeld verzuim krijgt het kind een informatieblaadje mee van de leerplichtambtenaar. Mocht dit nog geen effect hebben, dan neemt de lb-er contact op met de leerplichtambtenaar.

Te laat komen en afwezigheid wordt genoteerd in de klassenmap en/of Parnassys.

1.9 Aanmelding

Een leerling wordt meestal aangemeld door een medewerker van het Coa (AZC), een vrijwilliger van Vluchtelingenwerk, een directeur van een basisschool van de betrokken besturen of iemand van een taalschool elders uit het land.

Sommige leerlingen zijn minder dan een week in Nederland als ze bij ons op school komen, anderen hebben in het afgelopen jaar een of meer verschillende scholen in Nederland bezocht omdat ze steeds naar een ander AZC verplaatst worden. De meeste kinderen hebben in het land van herkomst wel onderwijs genoten, soms met tussenpozen ivm de oorlog. Een klein aantal is nog nooit naar school geweest. Bijna alle kinderen hebben een leer- en/of ontwikkelingsachterstand.

Wanneer een kind wordt aangemeld voert de intern begeleider met het kind en de ouder(s) een intakegesprek om het gezin te informeren over het Tec en het Nederlandse onderwijs, maar ook om informatie over het kind te verzamelen. Bij dit gesprek is een tolk aanwezig om een genuanceerd gesprek te kunnen voeren. In principe vindt dit gesprek op het Tec plaats, behalve als er bijzondere redenen zijn waardoor dit niet kan of wanneer er geen tolk beschikbaar is. Dan wordt een gesprekskamer en de tolktelefoon op het AZC gebruikt. Na afloop van het intakegesprek wordt een eenvoudige [schoolgids](#) aan de ouder(s) meegegeven waarop schooltijden, vakanties, telefoonnummers en andere belangrijke informatie staat, ondersteunt door picto's.

De kinderen starten zo snel als mogelijk na aanmelding. In overleg met de leerkracht van de groep wordt dan het moment bepaald. Meestal de eerste maandag na het intakegesprek.

Na het intakegesprek voert de lb-er de gegevens in in het IOP en bepaalt samen met de leerkracht de beginsituatie. Voor de beginsituatie worden bij alle kinderen in de eerste drie weken testen gedaan wat betreft klankonderscheiding, klankarticulatie, woordenschat, visuele discriminatie, leesvaardigheid in eigen taal, leesvaardigheid Latijnse letters, rekenen.

1.10 Verwijzing

De scholen die behoren tot de betrokken besturen hebben de intentie asielzoekers, die voldoen aan genoemde voorwaarden, niet toe te laten tot hun scholen, maar verwijzen deze asielzoekers naar het TEC.

Het onderwijs op het TEC is schakelonderwijs en geen eindonderwijs. Na de periode van schakelonderwijs (maximaal anderhalf jaar) worden asielzoekers geplaatst in het regulier onderwijs. De criteria hiervoor zijn vastgelegd en worden verderop toegelicht.

1.11 Doorstroming

Leerlingen stromen uit, bij voorkeur na een vakantie, in het reguliere onderwijs als:

- ze 60 weken Taal onderwijs gehad hebben in een Expertise Centrum, hierbij kunnen zo nodig uitzonderingen gemaakt worden
- ze alle vaardigheden uit het IOP voldoende beheersen om een overstap te kunnen maken naar het regulier onderwijs en de einddoelen (40 weken) van Taal en Lezen behaald hebben. De spellingdoelen en rekendoelen spelen een rol wanneer de scores aan de lage kant zijn. Ook sociaal emotionele ontwikkeling en weerbaarheid is belangrijk om de overstap te maken. Dit in overleg met de Ib-er en leerkracht
- zij kleuter zijn en ze de vaardigheden uit het IOP voldoende beheersen. Wanneer ze in staat zijn om hun behoeften duidelijk te maken aan andere kinderen en wanneer ze de algemene instructies van de leerkracht kunnen volgen, en ze voldoende weerbaar zijn om de overstap te maken
- er voor kinderen die, vanwege een beperking niet in het reguliere onderwijs kunnen uitstromen, een plaats is gevonden en toegekend door het Samenwerkingsverband Kindop1
- de kinderen die in het AZC wonen, blijven op het Tec. Alleen in uitzonderlijke gevallen wordt een plaats in het reguliere onderwijs gezocht

Doorstroomplan naar regulier onderwijs

Week	Stap	Activiteit
0	1	Gesprek met ouders over doorstroom naar regulier onderwijs door de leerkracht
1	2	Ouders gaan op zoek naar een school
	3	De ontvangende school gaat akkoord
2	4	Afstemmen data warme overdracht en wendagen
3/4	5	Versturen van IOP door IB-er
	6	Warme overdracht (op Tec?)
5	7	Wendagen
Vakantie (?)		
6	8	Eerste dag in regulier onderwijs
9-16	9	Tec neemt contact op met ontvangende school. Hoe gaat het? Vragen? Hulp nodig?

Dit schooljaar is een pilot gestart waar kinderen uit de bovenbouwgroepen die op korte termijn de overstap maken naar het regulier onderwijs, een aantal keren op dinsdagmiddag een kijkje mogen nemen en mee mogen doen in groep 7 van Archipel basisschool het Talent.

Hoofdstuk 2 Het onderwijs in de groepen

2.1 Het IOP

Op het Tec Walcheren hebben we te maken met een constant komen en gaan van leerlingen. Daarnaast is de beginsituatie van elke leerling verschillend en willen we de ontwikkeling goed volgen. Om die reden hebben we er voor gekozen om voor elke leerling een document te maken waarin alle informatie van die betreffende leerling te vinden is en de ontwikkeling gevolgd wordt. We noemen dit document [het Individueel OntwikkelingsPlan](#). (IOP) Deze zijn per groep te vinden in een gedeelde Drive map.

Het IOP is de leidraad voor het leerstofaanbod aan de individuele leerling. Het aanbod hangt af van de leeftijd van de leerling, de fase waarin de leerling zich bevindt en de mate van scholing die de leerling al heeft genoten.

Elke 10 weken dat een leerling onderwijs volgt op het Tec Walcheren, worden observaties en vorderingen genoteerd en geëvalueerd in het IOP. Het betreft eventuele aanpassingen aan de belemmerende en bevorderende factoren, de afgenomen methode-onafhankelijke toetsen, sociaal emotionele ontwikkeling, de algemene ontwikkeling van kleuters (KIJK!), de taalontwikkeling en de rekenontwikkeling. Steeds worden de resultaten vergeleken met de opgestelde doelen. De leerkracht bepaalt de strategie voor de komende 10 weken. Zo nodig worden acties geformuleerd.

Het IOP is een levend document en constant in ontwikkeling, regelmatig wordt de opzet in overleg met het team aangepast aan de behoeftes. Binnen een groep kan het dus zijn dat leerlingen werken met een verschillend IOP (leerlingen die er al langer zijn of nog maar kort)

Beginsituatie

Het IOP begint met algemene informatie als naam, geboortedatum, land van herkomst en gegevens van ouders. We proberen tijdens het intakegesprek via de ouders informatie te krijgen over de beginsituatie van de leerling. We bevragen ouders over de schoolervaring, gezondheid, ontwikkeling, persoonlijke voorkeuren of bijvoorbeeld angsten, om een globale indruk van de situatie waarin het kind op dit moment verkeert.

In de eerste weken dat het kind onderwijs volgt op het Tec, onderzoeken we op het gebied van onderwijs de beginsituatie. Ook maken we een inschatting van belemmerende en bevorderende factoren.

Aan de hand van de beschikbare informatie maken we een keuze ten aanzien van de te verwachten uitstroomgroep in het reguliere onderwijs. In de tijd dat de leerling onderwijs volgt op het Tec kan deze verwachting aangepast worden als daar aanleiding voor is.

Leerlijn

Voor de kinderen die in de kleuterklas zitten, is in het IOP een ruimte om de algemene ontwikkeling van de leerlingen te noteren, gebaseerd op de KIJK!.

Voor de leerlingen uit groep 3 t/m 8 wordt elke 10 weken de mate van taalontwikkeling bepaald aan de hand van de door ons opgestelde kennis en vaardigheidsdoelen. De taalaspecten Klankvorming, Woordenschat, Woord- en Zinsvorming, Gesprekken, Lezen en Schrijven zijn steeds onderverdeeld in 4 fasen. Voor elke fase zijn doelen beschreven die leiden naar het einddoel: de overgang naar regulier onderwijs. Het streefdoel is dat de leerlingen deze 4 fasen in 40 weken doorlopen. Voor enkele leerlingen is dit mogelijk. We merken dat deze stappen voor veel leerlingen te groot zijn. Deze leerlingen zullen grotendeels dezelfde doelen halen maar zij hebben meer tijd nodig om deze te behalen, tot anderhalf jaar. Voor

lezen en schrijven zijn aparte doelen geformuleerd voor leerlingen die geen/weinig schoolervaring hebben. Ons doel is dat zij uiteindelijk op hetzelfde niveau komen als de andere leerlingen.

Wanneer blijkt dat een leerling niet voldoet aan de doelen, beschrijft de leerkracht acties die de leerling extra ondersteuning bieden. Deze acties worden elke 10 weken geëvalueerd, of eerder als daar aanleiding toe is.

Ook de leerlijn voor rekenen is in 4 fases verdeeld over 40 weken. Voor elke fase zijn concrete doelen beschreven waar de leerling aan werkt. Voor leerlingen met geen/weinig schoolervaring zijn aparte doelen beschreven. De werkwijze is gelijk aan de die voor de taalontwikkeling.

Wanneer een leerling ondanks acties van de leerkracht niet de verwachte ontwikkeling laat zien, volgt overleg met de ib-er. Vaak wordt in een gesprek met ouders gevraagd of zij mee willen denken over de reden van de stagnatie en over de te volgen strategie. Eventueel wordt een nieuw plan van aanpak bepaald, beschreven bij 'notities' en uitgevoerd. Ook kan besloten worden een HGPD- gesprek te organiseren om de totale problematiek goed in beeld te krijgen en plannen voor de toekomst te kunnen maken. De ib-er kan informatie en hulp vragen bij externen zoals GGD, SBO, MKD, ISK, Netwerk Tec Zeeland, Schoolmaatschappelijk werk, RPCZ. Zo nodig vraagt de ib-er een arrangement aan voor specifieke ambulante begeleiding of materialen bij het Samenwerkingsverband Kindop1.

Leerstofaanbod

In het IOP kan de leerkracht aantekenen hoe ver de leerling gewerkt heeft met verschillende reguliere methodes zodat de ontvangende school weet waar ze verder kunnen.

Notities

Bijzonderheden en uitgebreide plannen, die niet bij de sociaal-emotionele- taal-, en rekenontwikkeling kunnen worden beschreven, worden genoteerd onder het kopje 'Notities'. Hierbij noteert men de actie die ondernomen is/wordt en wanneer geëvalueerd wordt. Ook wordt hier genoteerd dat het kind hulp heeft gekregen van de spelbegeleider.

Oudergesprekken

Na een oudergesprek wordt een kort verslag geschreven over het gesprek en welke afspraken zijn gemaakt. Ouders worden elke 20 weken uitgenodigd voor een gesprek over de vorderingen van hun kind. Als er bijzonderheden zijn of als ouders vragen hebben, vinden tussentijdse gesprekken plaats.

Transfer

De meeste leerlingen blijven niet de volledige tijd op het Tec. Wanneer we weten dat leerlingen verhuizen naar elders, geven we hen een formulier mee waarop onze gegevens staan en de opdracht deze aan de nieuwe school te geven. Helaas lukt het niet altijd om in contact te komen met de nieuwe school zodat wij het IOP kunnen delen en een telefonische overdracht kunnen verzorgen. Van een aantal leerlingen weten wij niet van te voren dat ze vertrekken.

Voor de leerlingen die het hele traject hier blijven, bepalen we aan de hand van de behaalde doelen en de emotionele stabiliteit van het kind, het moment van uitstromen naar een passende school voor deze leerling. Dat kan een reguliere school zijn, een sbo-school, of de Internationale Schakelklas (ISK). De ouders worden geïnformeerd en krijgen de opdracht contact op te nemen met de school van hun keuze. De school neemt hierna contact met ons op. De ontvangende school krijgt in grote lijnen te horen welke onderwijsbehoeften de leerling heeft en bepaalt wat zij daarvoor nodig hebben. Dan wordt in overleg de datum van

de overgang besproken en een moment van 'wennen'. De leerkracht maakt het IOP volledig en deelt dit met de leerkracht en de ib-er van de ontvangende school. Ook verzorgt de leerkracht een telefonische overdracht. Wanneer de ontvangende school dat wenst kunnen zij ook naar het Tec Walcheren komen om zo een beter beeld te krijgen van het onderwijs dat de leerling tot nu toe gekregen heeft.

Soms komt het voor dat een leerling op 1 bepaald vakgebied geen vorderingen laat zien. Als de leerling verder aan alle doelen voldoet, wordt in overleg met de ontvangende school de zorg overgedragen.

2.2 Het leerstofaanbod

Lessen

A. 1,5 uur/dag (verspreid over de dag) – 7.5 uur/week expliciet

- Inhoud: **Taalonderwijs** is een combinatie van
 - **Klankvorming** (uitspraak, onderscheid, intonatie)
 - **Woordenschat**
 - **Woord- en zinsvorming**
 - **Gesprekken voeren**
 - **gebruik de hele dag door**
- Woorden uit de BAK-lijst gebruiken
 - Indelen per thema
 - Blijvend herhalen
- Doel: de woorden in zinnen kunnen gebruiken
 - Verhaal vertellen
 - Gesprek voeren
- Middel: woorden worden in bruikbare zinnen aangeboden en door de kinderen gebruikt
 - Riedels, liedjes, versjes aanleren. Betekenis uitleggen, samen uitspreken (uitspraak en intonatie) en toepassen in praktijksituaties.
 - Verhaal vertellen: storytelling
 - Coöperatieve werkvormen
 - Praatplaten (o.a. Van Horen en Zeggen)
 - Toneelstukjes uitspelen

B. 1,5 uur /dag - 6 uur/week

- Inhoud: **lezen en schrijven**
 - Samen aanbieden (beklijven!).
 - Letterdictees/ woordendictees
 - Koppeling oefenen tussen luisteren en schrijven (uitspraak is dus heel belangrijk)
 - Herhaald lezen van dezelfde tekst/woordrij (voor-koor-door)
 - de betekenis is bekend
 - er is aandacht voor uitspraak en intonatie
 - automatisering en tempo
- Doel: kunnen lezen (technisch en begrijpend) en schrijven (technisch en spelling) op het niveau volgens leerlijn
- Middel:
 - Veilig leren lezen
 - Estafette
 - Leesprikkels / Spelend Lezen
 - Nieuwsbegrip
 - Spelling in de Lift
 - Kinheim

C. ¾ uur per dag – 3 uur/week

- Inhoud: **rekenen**
 - Automatiseren
 - Rekentaal aanbieden (klassikaal en/of individueel)
 - Inzicht en vaardigheden op het niveau volgens de leerlijn
- Doel: kunnen rekenen op het niveau volgens de leerlijn
- Middel: afhankelijk van het startniveau van de leerling
 - Starten met Maatwerk (eerst toetsen, daarna programma samenstellen)
 - Vervolgens leren werken met Reken Zeker (eerst toetsen, daarna programma maken)

D. ½ uur/week

- Inhoud: **Sociaal- Emotioneel Leren** (speel- werkgedrag?)
 - Besef van jezelf
 - Kennis van je eigen lichaam
 - Gevoelens herkennen en benoemen
 - Zelfvertrouwen
 - Zelfmanagement
 - Heftige emoties controleren
 - Doelgericht gedrag
 - Weten wanneer je hulp moet zoeken
 - Besef van de ander
 - Empathie
 - Je inleven in de ander
 - Diversiteit waarderen
 - Relaties met anderen
 - Vrienden maken
 - Vrienden houden
 - Conflicten voorkomen en oplossen
 - Keuzes maken
 - Eerlijk onderhandelen
 - Goed zijn voor jezelf en voor de ander
 - Zelfreflectie
- Doel: kennis, attitudes en vaardigheden verwerven en toepassen, zodat ze ontspannen kunnen omgaan met zichzelf en de ander.
- Middel:
 - Door middel van toneelstukjes situaties laten zien. Wat is de bedoeling en wat niet.
 - Dagelijks aandacht voor afspraken/ regels in de klas.
 - Kinderen situaties laten uitspelen in hun eigen taal.
 - Programma TPP
 - Team up

E. 2 uur/week

- Inhoud: **Motorische ontwikkeling**
- Doel: kennis, vaardigheden en attitudes verwerven om op een respectvolle manier

aan bewegingsactiviteiten te kunnen deelnemen, de eigen bewegingsmogelijkheden in te schatten en daarmee rekening te houden.

- Middel:
 - wekelijkse gymles
 - samen spelen op het plein in de pauze

F ½ uur/week

- Inhoud: **Actief burgerschap en Nederlandse cultuur**
- Doel: Kennis maken met en het waarderen van de Nederlandse cultuur en met de verschillende achtergronden en culturen van leeftijdsgenoten. Bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie. Bijdragen aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.
- Middel:
 - Dmv van filmpjes, plaatjes en vertellen, gast uitnodigen: informeren over de Nederlandse samenleving en feestdagen in combinatie met die van andere culturen.
 - Dmv van filmpjes, plaatjes en vertellen, gast uitnodigen: informeren over Nederlandse normen en waarden in combinatie met die van andere culturen.
 - Activiteiten organiseren waarbij leerlingen zelf een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij (schoonhouden van omgeving, anderen helpen, vriendelijk begroeten)
 - Activiteiten organiseren waar democratische besluiten worden genomen.
 - In samenhang met SEL activiteiten

G. 1,5 uur/week

- Inhoud: **Creatieve ontwikkeling**
- Doel: beelden, muziek, taal, spel en beweging gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en er mee te communiceren. Kunnen reflecteren op eigen werk en dat van anderen.
- Middel: Zorg dat de creatieve ontwikkeling altijd een link heeft met de woordenschat!

18,5 uren

2,5 uur over voor:

- + zelfstandig werken met taal, spelling, schrijven, consolideren,
- + ½ uur per dag herhaling woordenschat

2.3 De vakgebieden in de praktijk

Op het Tec bevat het onderwijsprogramma alle facetten die een leerling nodig heeft om de Nederlandse taal te leren. Voorwaarde is dat de leerling zich veilig voelt op school en voldoende ontspannen is om te kunnen leren. De relatie met de leerkracht en het pedagogisch klimaat in de klas is daarbij van groot belang.

Het IOP is uitgangspunt en leidend bij de inhoud van de vakgebieden.

Op het Tec verzorgen we de volgende vakgebieden: woordenschat (met daarin geïntegreerd klankonderwijs, gesprekken voeren, woord- en zinsvorming), technisch en begrijpend lezen, spelling, motorisch schrijven, rekenen, creatieve vorming, muziek en gymnastiek.

Wereldoriëntatie is geen apart vakgebied maar komt tijdens de woordenschatlessen aan bod.

We proberen zoveel als mogelijk alle lessen in het kader van het thema aan te bieden, zodat de aangeleerde woorden betekenisvol worden. Daarnaast vinden wij het belangrijk om de thema's ook in levensechte situaties aan te bieden door middel van leskisten, bezoeken, excursies en uitnodigen van mensen die met het thema te maken hebben. Door deze levensechte situaties te creëren binnen het thema komen de kinderen ook in aanraking met (Nederlandse) gewoontes en leren ze omgangsvormen en gebruiken kennen. Tevens proberen we de kinderen verantwoordelijkheidsgevoel en autonomie te geven door het uitvoeren van allerlei taken, zoals het onderhoud van het schoolplein.

2.3.1 Woordenschat

Het zwaartepunt van ons onderwijs is het aanleren van de betekenis van Nederlandse woorden. Belangrijk daarbij is dat de woorden in clusters binnen een thema worden aangeboden. Herhalen op zoveel mogelijk verschillende manieren is het sleutelwoord om de nieuwe woorden te consolideren. Om de woorden eigen te kunnen maken is het van belang dat de leerlingen zelf veelvuldig actief met de woorden oefenen, daarna volgt het zelf gebruiken van de taal in georganiseerde en spontane situaties. Klanklessen met als doel het kunnen onderscheiden en herkennen van de verschillende Nederlandse klanken en het goed uitspreken daarvan maar ook het woord- en zinsaccent zijn van belang om de geleerde woorden te kunnen verstaan en begrijpen en zelf verstaanbaar te zijn.

In het overzicht hieronder is terug te vinden welke deelfacetten met welke materialen aangeboden worden.

Vakgebied	Middelen en activiteiten	Rooster	Niveaumeting
Luisteren	-Van Horen En Zeggen -Woorden in Prenten -HZS -liedje, rijmpje, spel van de week -voordoelen, plaatjes -Routines in de klas	Elke dag	-Observatie indicatoren
Spreken	-WatEnHoeNT2 dialoog -Woorden in Prenten -De Bovenkamer intonatie	Elke dag	-Observatie indicatoren

	-Liedje, rijmpje, spel van de week -Voorzeggen – nazeggen -Routines in de klas - situaties uitspelen		
Klankvorming	-WatEnHoeNT2 lestip -Spreekbeeld -Zeg maar na (HZS)	Elke dag	-Observatie indicatoren
Woordenschat	- HZS - Kijkje Hier Kijkje Daar - VanHorenEnZeggen - WatEnHoeNT2 lestip - Woorden in Prenten - Beeldwoordenboek - Kinheim Woordenschat - Labelen (evt. Viertakt model)	Verschillende malen per dag. Herhalen	-Controle per thema -TAK- 2x/jaar

Aan het begin van het schooljaar worden de thema's vastgelegd in het jaarrooster. De thema's duren gemiddeld drie weken. De thema's zijn of worden volledig uitgewerkt, waarbij aangegeven wordt welke woorden (uit de Baklijst), welke taalfuncties, welke klanken en welke zinnen t.b.v. zinsbouw aangeboden dienen te worden.

Per thema zijn een aantal leerkrachten verantwoordelijk voor aanvullingen zoals het aankleden van de thematafel in de hal of het aankleden van de hal horende bij het thema, het uitzoeken van een passend uitstapje of uitnodigen van iemand die iets kan vertellen. De thema's en bijhorende 'handleiding' zijn gedeeld via de Drive met alle leerkrachten. In de meeste gevallen worden de woordenschatlessen klassikaal aangeboden. De differentiatie vindt plaats tijdens de instructie door middel van beurten geven en vragen stellen rekening houdend met het niveau van de kinderen. Na de klassikale intro wordt de leerstof verwerkt in drie niveaugroepen in een roulatieronde van ong. 15 a 20 minuten. Afwisselend zit de leerkracht bij een groepje waarmee ze de woorden herhaalt en uitbreidt op basis van de gestelde doelen in het IOP. Het andere groepje werkt zelfstandig. Dit kan zijn met digitale ondersteuning, een werkblad, een tekening rondom het thema. De derde groep oefent en herhaalt de woorden met de onderwijsassistent. In praktijk ziet een woordenschatles er als volgt uit:

1. Wat hebben we de vorige les geleerd (kort herhalen)
2. Dit leren we deze les (taal- en inhoudelijk doel)
3. Kort voorkennis activeren: wat weet je er al van, ervaringen delen (bijv. coöperatief in eigen taal).
- 4: Woorden worden aangeboden in een concrete en betekenisvolle en uitdagende context/anker (praatplaat, materiaal, uitspelen, verhaal enz).
5. Kies 4 à 5 woorden die: frequent voorkomen, nuttig zijn, onbekend zijn voor de leerlingen, en in een netwerk staan (voorbereiding).
6. Leg de woorden kort en krachtig uit (3 uitjes), herhaal meerdere keren, vertaal, geef voorbeelden, zet in een zin, topicaliseer, zet ze in samenhang met andere woorden (bijv. woordkast, woordtrap, woordveld) besteed aandacht aan vorm, klank en schrijfwijze (in middenbouw en bovenbouw).

7. Verwerking in niveaugroepen (in roulatie):

- instructie op niveau: (maak doel duidelijk) door leerkracht (voordoen, samen doen, zelf doen)
- oefening en herhaling door onderwijsassistent (NT2 didactiek)
- zelfstandige verwerking (in groepje) die bijdraagt aan het doel.

8. Hoe is het gegaan? product en proces?

ambities

Omdat we niet groepsdoorbrekend werken vanwege de onrust die dit veroorzaakt, moet een leerkracht veel differentiëren. Leerlingen bevinden zich in diverse taalstadia. We willen een helder dag/weekrooster maken waarbij zichtbaar wordt op welk niveau kinderen functioneren en welke lesstof daarbij aangeboden hoort te worden. Daarnaast oriënteren we ons op Logo3000 in samenhang met een Wereld vol Woorden.

2.3.2 Technisch lezen

De beginsituatie op het gebied van technisch lezen wordt van iedere leerling bij aanvang vastgesteld d.m.v. een oefening om de mate van visuele discriminatie te meten, een tekst lezen in hun eigen taal uit Taal en Teken/ Lezen over grenzen heen (technisch en begrijpend), kennis en uitspraak van het Latijnse schrift.

Het aanleren van het Latijnse letters en het leren lezen is een belangrijk onderdeel van ons lesprogramma. Afhankelijk van de geletterdheid van de leerling zal deze ontwikkeling met grote of kleine stappen verlopen. Met name voor de bovenbouwleerlingen is het belangrijk dat ze zo snel mogelijk leren lezen, maar daarnaast ook betekenisvol lezen. De meeste kinderen zullen ook de Latijnse letters nog moeten leren schrijven.

De correcte uitspraak van klanken is cruciaal, we besteden hier niet alleen tijdens het klankonderwijs, maar ook tijdens lezen veel aandacht aan.

Ter ondersteuning gebruiken we de methode Veilig Leren Lezen en Stap voor Stap.

De leerlingen lezen/werken na een intro van de leerkracht weer in drie niveaugroepen. De auditieve oefening die hiermee samenhangt wordt aangeboden door de leerkracht en herhaalt door de onderwijsassistent. De leerkracht bepaalt het tempo van doorwerken van de boekjes door observaties en controle. De werkhouding, het beheersen van de klanken en het begrip van de oefeningen zijn hierbij leidend. Deze observatie kan gedaan worden tijdens de individuele instructie. Herhaalt inoefen van de woorden of het lezen van hele teksten wordt dagelijks door de kinderen zelf gedaan met behulp van een leesschema. De werkwijze staat omschreven in het leesplan, wat in de bijlage 3 te vinden is.

De woorden horende bij de thema's worden ook ondersteunt door geschreven tekst, zowel in de powerpoint als op de woordvelden, woordenparaplu's of woordkasten in de klas.

Lezen	- Map Fonemisch Bewustzijn - Prentenboeken - Letters flitsen - Veilig leren lezen en Zoem - Veilig en Vlot leesboekjes	Elke dag	-Methodetoetsen -AVI (na kern 12, daarna elke 10 weken)

	- Leeslijn leesboekjes		-Grafemetoets (zo nodig voor uitstroom naar reguliere onderwijs)

2.3.3 Begrijpend lezen

Om te starten met begrijpend lezen moeten de leerlingen minimaal AVI E4 beheersen. Bij de korte teksten van VLL 1-6 worden de volgende vaardigheden geoefend: activeren van voorkennis, leggen van betekenisrelaties en verwijsoelaties. Bij VLL 6-12 wordt aandacht besteed aan de chronologische volgorde in een tekst, belangrijke informatie samenvatten, verbanden leggen tussen personen of relaties.

Wanneer leerlingen AVI M4/E4 beheersen en voldoende woordenschat ontwikkeld hebben, starten zij met begrijpend lezen uit Leesprikkels. De leerlingen oefenen interactieve en taakgerichte teksten. Ze lossen raadsels op, voeren doe-opdrachten uit, stellen stripverhalen samen of gaan op schattenjacht. De instructie van de leerkracht bestaat er uit de leerlingen te leren voorkennis te gebruiken, inleiding, plaatjes en titels te bekijken, te lezen met begrip, betekenis op te zoeken en te letten op signaalwoorden, antwoorden te vinden en opdrachten uit te voeren

Begr. Lezen	- Nieuwsbegrip AA - Leesprikkels - Spelend Lezen - Leesschat	Starten na passend leesniveau (M4/E4)	

2.3.4 Spelling

Veel van onze leerlingen hebben moeite met het correct spellen van de woorden. Dit kan komen doordat de klanken nog niet geautomatiseerd zijn. Het is belangrijk dat de leerlingen constant de kans krijgen om de klanktekenkoppeling te schrijven. Tweeklanken, korte -en lange klanken en tweeklanken worden veelvuldig geoefend en herhaald. Het echte oefenen van de spelling gebeurt als de kinderen de letters en woorden kunnen verklanken. Werkwijze staat omschreven in het leesplan.

De aparte spellingcategorieën worden ingeoeft met behulp van Spelling in de Lift en Kinheim Spelling Spelkwartier.

ambities

Het dagelijks oefenen dmv. bijv. een 5 woordendictee heeft veel effect op het aanleren van de juiste klank-tekenkoppeling. Dit kan bij de verwerking in niveaugroepen meegenomen worden voor de kinderen die hier aan toe zijn.

2.3.5 Motorisch schrijven

Ook voor schrijven wordt een beginniveau bepaald. Het komt slechts zelden voor dat onze leerlingen binnenkomen met een goed leesbaar handschrift. De meeste kinderen zullen de Latijnse letters moeten leren schrijven. Soms is het nodig om eerst aandacht te besteden aan de motorische ontwikkeling waarna de schrijfwijze van de verschillende letters aan bod komt om te voorkomen dat de leerlingen de letters gaan 'tekenen'. Bovendien verdient de schrijfrichting veel aandacht. Veel van onze kinderen beginnen onderaan de letter met schrijven. Het schrijven van de letters wordt gecombineerd met het aanbieden van de leesletter. Om het schrijven te verfijnen en te automatiseren gebruiken we Pennestreken blokschrift.

2.3.6 Rekenen

Op basis van het startniveau wordt aangegeven in IOP aan welke doelen de leerling moet werken.

Vaak moet begonnen worden met het aanleren van de telrij in het Nederlands en de betekenis en de schrijfwijze van de cijfers. Vervolgens kan de leerling op zijn eigen niveau verder werken. Bij leerlingen die in het land van herkomst al onderwijs genoten hebben, gaat dat iets vlotter. Andere leerlingen zijn nog niet gecijferd, zij beginnen met het begrijpen en automatiseren van sommen tot 10. In land van herkomst zijn kinderen vaak gewend om op een andere manier te rekenen, veelal cijferend. We merken dat ze moeite hebben met automatiseren van optellen en aftrekken tot 20 (van bijv. de tafels) en ze geen betekenis aan het getal kunnen geven. Rekenen in een context is moeilijk, met name omdat de woordenschat te gering is.

De taal begrijpen die in het rekenonderwijs gebruikt wordt, is ook een belangrijk doel om te kunnen functioneren in het reguliere onderwijs. Dagelijks biedt de leerkracht aan het begin van de les een rekenbegrip klassikaal aan. Na de instructie vindt in een roulatieronde de verwerking op drie niveaus plaats, waarbij de leerkracht extra uitleg geeft of de verdieping aanbiedt, de onderwijsassistent de rekenstof inoefent en de laatste groep zelfstandig de leerstof verwerkt.

Leerkrachten maken op basis van het IOP een afweging wat het aanbod is. De methodes die we hiervoor gebruiken zijn de Wereld in getallen, Rekenzeker, sommenprinter.

ambities

Rekenaanbod uitbreiden met veel en herhaaldelijk automatiseren. Keuze maken van welke rekenmethode het meest geschikt is voor onze doelgroep.

2.3.7 Creatieve vorming en Muziek

Deze vakken zijn geïntegreerd in het woordenschatonderwijs.

Afgelopen jaar hebben wij een Djembe aanbod ontvangen vanuit de Muziekschool. Ook in het nieuwe schooljaar komen we weer voor een aanbod vanuit de Muziekschool in aanmerking. Op Archipelniveau is een muziekspecialist aangewezen, hij verzorgt ook enkele muzieklessen op het Tec.

Daarnaast maken wij gebruik van het aanbod van Kunst Educatie Walcheren. We schrijven aan het einde van het schooljaar in op workshops die geschikt zijn voor onze doelgroep.

2.3.8 Bewegingsonderwijs

De gymnastieklessen worden door de eigen leerkracht gegeven. Belangrijk hierbij is een veilige omgeving en samenspel.

De meeste kinderen vinden gym erg leuk, maar vinden het ook moeilijk om zich aan de spelregels te houden. Daarom is uitleg en controle van groot belang. De meeste kinderen durven veel en zijn niet bang. De leerkracht observeert de motoriek en meldt opvallende zaken aan de lb-er.

2.3.9 Sociaal emotioneel leren

We hebben geen aparte methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling omdat alle bestaande methodes erg talig zijn. Leerkrachten houden nauwlettend het gedrag van de kinderen in het vizier en spelen in op bijzondere situaties. Het gevoel en/of de emotie kunnen de kinderen aangeven d.m.v. een picto.

Een goede band met de kinderen is cruciaal. Alleen dan zullen ze zich durven uiten.

Op het Tec hebben wij 5 hoofdregels afgesproken die in elke klas zichtbaar ophangen in de lokalen en de hal. Elke week staat er een hoofdregel centraal en wordt deze besproken of uitgebeeld om de betekenis duidelijk te maken

Bij het aanbieden van lessen sociaal emotioneel leren komen de waarden, normen en gebruiken van leerlingen en de groepen waartoe ze behoren ook aan de orde. Het is daarom van belang dat de leerkrachten meer weet over de landen van herkomst. Specifiek behorende bij onze doelgroep zijn de aspecten identiteitsontwikkeling en traumaverwerking. Uit de gesprekken met ouders weten we dat de meeste kinderen bij ons op school veel meegemaakt hebben, we zien dit soms ook terug in hun gedrag. Sommigen zijn stil en terughoudend, anderen agressief, defensief en vijandig. Het is in elk geval van groot belang dat de leerkracht (en onderwijsassistent) een veilige situatie creëert in de klas en op school..

Kinderen die op dit vlak extra ondersteuning nodig hebben kunnen aangemeld worden voor spelbegeleiding.

M.i.v. schooljaar 2019-2020 implementeren we het [Trauma preventieplan](#) (TPP). Het doel van dit plan is om kinderen met (kenmerken van) trauma beter te begeleiden. Leerkrachten en ouders spelen hierbij een belangrijke rol.

2.4 Streefdoelen

Afgelopen jaren hebben wij gewerkt met de streefdoelen die de gemiddelden zijn van de OBS De Brink, locatie Hesselanden in Emmen. Na de jaarlijkse evaluatie merkten wij dat de opbouw en resultaten niet altijd in overeenstemming waren met onze ervaringen. De cijfers zijn gemiddelden, ze lijken afhankelijk van de groep en er blijken onduidelijke verschillen tussen de verschillende groepen te bestaan. Daarnaast kan wellicht ook het verschil in populatie kinderen een rol spelen.

Daarom hebben wij onze [eigen streefdoelen](#) per leerjaar bepaald, onderverdeeld in streefdoelen en minimum streefdoelen. De doelen zijn gebaseerd op onze ervaringen van de laatste 2 jaar wat betreft haalbaarheid, de manier van ontwikkeling en wat leerlingen minimaal nodig hebben om door te kunnen stromen naar een groep in het regulier onderwijs. De streefdoelen zijn ambitieus en zijn van toepassing op leerlingen die zich veilig voelen, goed in hun vel zitten, gemotiveerd zijn en ondersteund worden door thuis. Bij deze leerlingen is het doel dat zij na één jaar uitstromen naar het regulier onderwijs of ISK. De minimum streefdoelen zijn van toepassing op leerlingen die geen of weinig schoolervaring hebben, die meer moeite hebben om te wennen aan het naar school gaan, meer tijd nodig hebben om zich te kunnen richten op leren of die leer- en of gedragsproblemen hebben. Deze kinderen hebben meer tijd nodig om de doelen te bereiken en zullen waarschijnlijk anderhalf jaar bij ons op school zitten om zo een goede basis te realiseren voor doorstroom naar het regulier onderwijs.

Wij hebben geen onderscheid gemaakt in geletterd en ongeletterd omdat wij menen dat andere factoren, zoals hierboven beschreven (welbevinden, aanpassingsvermogen en werkhouding), een veel sterkere rol kunnen spelen bij de vorderingen van de leerlingen.

2.5 Kleuteronderwijs op het TEC

TEC 1 is een combinatiegroep 1 en 2. De kinderen in deze klas stromen op verschillende momenten in, dus ze worden ingedeeld op leeftijd. Ze zijn vier, vijf en zes jaar oud.

Er wordt thematisch gewerkt omdat dit leidt tot een hogere betrokkenheid, dit betekent:

- 'werkjes' betekenisvol maken door ze logisch te verbinden aan het thema
- lezen, schrijven en rekenen integreren binnen het spel/thema
- krachtige verbinding tussen het spel en de andere hoeken (samenhang)
- spel en onderzoek integreren in activiteiten
- kinderen maximaal uitdagen
- bijdragen aan versterking van de brede ontwikkeling.

Bij de start van een nieuw thema worden er doelen opgesteld voor de komende periode. Het leren van de Nederlandse taal neemt daarbij een grote plaats in. Daarnaast is er veel aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Het is, net als in de andere groepen op het TEC, de bedoeling dat de kinderen na 40-60 weken onderwijs

uitstromen naar het regulier onderwijs. Bij de kleutergroep wordt er vaak de voorkeur aan gegeven om de kinderen na 40 weken al uit te laten stromen. Achterliggende gedachte is dat jongere kinderen wat makkelijker opgenomen worden in een reguliere kleutergroep. Ook leren jonge kinderen de (mondelijke) taal wat vlotter omdat er meer onderling gesproken wordt tijdens de spelmomenten. Bij de oudere kinderen is het verschil met het Nederlandse onderwijsprogramma ook groter.

Dagopening

De dag wordt gestart met een boekenbak in het midden van de kring. De kinderen bekijken de prenten en praten hier desgewenst over onderling, of met de leerkracht en onderwijsassistent. Na het opruimen van de boeken wordt er een 'goedemorgen'lied gezongen, daarna wordt ieder kind individueel begroet en begroet het kind de leerkracht. Er wordt gekeken wie absent is en waarom. Vervolgens mag het kind van de dag, met behulp van een kalender, vertellen welke dag het is. Wat verder gevorderde kinderen mogen vertellen wat het gisteren voor dag was, en wat het morgen voor dag is. De namen en volgorde van de dagen worden 'ingetraind' aan de hand van een liedje. Daarna worden de kinderen geteld. Soms de jongens en meisjes apart. Zijn er meer jongens of meer meisjes vandaag? De aantallen worden gekoppeld aan hoeveelheden en cijfers op kaartjes. Tot slot kijken bespreken we het weer en het seizoen. Door deze activiteiten elke dag te herhalen slijten de woorden in bij de kleuters. De herhaling geeft ze houvast en duidelijkheid in een voor hen nog hele onbekende (school)wereld.

Taalonderwijs

In de kleutergroep wordt gewerkt vanuit dezelfde thema's zoals in het begin van het schooljaar vastgesteld. De van tevoren gekozen woorden bij het thema, worden bij de kleuters in een zo rijk mogelijke context aangeboden. Er is een thematafel met daarop concreet materiaal, passend bij het thema. Boven het smartboard hangen de platen van de woorden die die week aan bod komen. Soms wordt ook de huishoek gebruikt om een themahoek in te richten (bij thema ziek, werd de huishoek bijvoorbeeld een ziekenhuis). Er wordt gebruik gemaakt van de methodes 'Woorden in Prenten' en 'Klein beginnen'. Deze methodes worden niet helemaal precies gebruikt volgens de handleiding, maar meer ingezet als bronnen- en inspiratieboeken. De taalsoorten worden bijvoorbeeld wel ingedeeld met de kleuren van José Coenen (Woorden in Prenten).

Per week worden er 25-30 nieuwe woorden aangeboden. Dit zijn werkwoorden, zelfstandige naamwoorden (met lidwoord), bijvoeglijke naamwoorden, voornaamwoorden, bijwoorden, telwoorden, voegwoorden, voorzetsels en tussenwerpsels. Op maandag t/m donderdag worden de woorden aangeboden, en op vrijdag worden ze allemaal herhaald.

Na de dagopening wordt de groep in drie (taal)niveaus gesplitst. Afwisselend worden de groepen begeleid door de leerkracht en onderwijsassistent. Bij het laagste niveau komen vooral de losse woorden aan bod. Er wordt bij de instructie aan deze groep zoveel mogelijk gebruik gemaakt van concreet materiaal. Daarbij worden ook zoveel mogelijk zintuigen geprikkeld; dit komt het onthouden van de woorden ten goede. Een kastanje bijvoorbeeld wordt ook vastgepakt (voelen, ruiken, ervaren). De woorden en klanken worden zoveel mogelijk ondersteund met gebaren (klank- en woordgebaren). Vaak wordt er ook materiaal gesorteerd op eigenschap of functie. In het middelste niveaugroepje wordt er iets meer gevraagd van de kinderen. Er wordt een begin gemaakt met een kort zinnetje, vaak nog vanuit imitatie en herhaling. In de hoogste niveaugroepje wordt er geoefend met langere zinnen, vraagzinnen, meervouden en soms al een verleden tijd. Het niveau van alle groepjes verschilt van tijd tot tijd. Het is afhankelijk van de groepssamenstelling en de tijd die de kinderen al onderwijs volgen op het TEC. De ene periode is groepje drie van hoger niveau dan in een andere periode. Naast het werken in de niveaugroepjes, komen de woorden terug in de ontwikkelingswerkjes, de liedjes, het (voorbereidende) schrijfonderwijs, en het rekenonderwijs.

In de middagkring wordt er iedere dag aandacht besteed aan het klankonderwijs (letters koppelen aan klanken – uitspraak klanken, mondvorming, etc.). Daarnaast wordt er geoefend aan het voorbereidende lezen: auditieve synthese en analyse, kritisch luisteren, auditief geheugen, het onderscheiden van lettergrepen (hakken en plakken) en het fonemisch bewustzijn.

Rekenonderwijs

Naast de rekenactiviteiten bij de dagopening (tellen van de kinderen, cijfers- aantallen koppelen, meer-minder, etc), staat er elke dag een rekenles op het rooster. Het eerste kwartier is er een gezamenlijke rekenles in de kring. Omdat de onderwijsassistent dan pauze heeft, wordt hier de groep nog niet gesplitst. De leerkracht geeft de kinderen vragen en opdrachten op hun eigen niveau. De rekenactiviteit sluit aan bij de verschillende doelen voor groep 1/2 en bestaat uit verschillende onderdelen, zoals: wegen, meten, tellen, herkennen cijfersymbolen, ordenen, seriëren, vergelijken, en de rekenbegrippen. Er wordt wisselend gebruik gemaakt van concreet materiaal en lessen op het smartboard.

Na het rekenen in de kring, wordt de groep gesplitst in drie niveaus. Elk groepje krijgt werk op zijn eigen niveau. Soms zijn dit individuele werkjes, soms moet er samengewerkt worden. De leerkracht begeleidt afgewisseld één of meerdere groepjes. Kinderen die uitsromen naar groep 3 krijgen ook regelmatig werkbladen aangeboden.

Ook de rekenactiviteiten worden zoveel mogelijk gekoppeld aan het thema. Zo wordt er in de herfst bijvoorbeeld herfstmateriaal gesorteerd, of worden er kastanjes gewogen. Daarnaast wordt er gebruikt gemaakt van de rekenmaterialen van Met Sprongen Vooruit

Schrijfonderwijs

In TEC 1 wordt de methode Schrijfdans gebruikt. Eén keer per week wordt er een les gegeven uit de methode. Deze les wordt drie weken herhaald. Naast Schrijfdans wordt er regelmatig geoefend met schrijfpatronen, vooral op A3 formaat. De schrijfpatronen zijn zoveel mogelijk passend bij het thema. De kinderen van groep 2 oefenen het laatste trimester met het schrijven van de cijfers, ter voorbereiding op de rekenmethodes in groep 3.

Kinderen die er interesse in hebben mogen ook oefenen met het schrijven van de letters. Groep 2 oefent met het schrijven van hun eigen naam op de werkjes die ze gemaakt hebben.

Bewegingsonderwijs

In TEC 1 wordt 1x per week een gymles gegeven. Als het slecht weer is, wordt er ook gegymd. De activiteiten tijdens de gymles worden afgewisseld, maar er zit net zoals bij de andere vakken, ook veel herhaling in. De kinderen op het TEC hebben die extra houvast nodig om te kunnen gaan begrijpen wat er van hen verwacht wordt. Bij het bewegingsonderwijs wordt er rekening gehouden met de verschillende niveaus van de kinderen, en bij wat ze durven. Er worden spellessen gegeven en wordt gebruik gemaakt van toestellen (klim- en klauterparcours). Er wordt geen gebruik gemaakt van een methode; de te behalen doelen voor groep 1 en 2 worden in acht genomen.

Naast het gymmen wordt er twee keer per dag een half uur buiten gespeeld. Er zijn fietsen, een step, een kar, een duikelrek en een zandbak waarmee de kinderen kunnen spelen.

Ontwikkelingsgericht werken

Door zelf 'vorm te geven' krijgt de kleuter meer grip op zijn omgeving. Door een poppetje te plakken, leert een kleuter dat een mensfiguur bestaat uit een hoofd, romp, armen en benen. Naast het leren hoe de wereld eruit ziet, oefenen de kleuters bij het ontwikkelingswerk veel fijnmotorische vaardigheden zoals knippen, plakken, kleuren, tekenen, etc. Ook bij het maken van puzzels, lotto's, kralenplanken etc, wordt de fijne motoriek geoefend. Daarnaast worden bovendien de cognitieve vermogens aangesproken.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociaal emotionele ontwikkeling staat gedurende de hele dag centraal. De kinderen op het TEC hebben door hun vluchtelingenachtergrond vaak veel meegemaakt. De start op het Tec is voor jongere kinderen vaak ingrijpend, dit uit zich regelmatig in huilen. Voor Nederlandse kinderen is de overstap naar de basisschool al groot, bij deze kinderen helemaal. Ze hebben in de meeste gevallen nog nooit op school of op een andere opvang gezeten. Het is lastig om te achterhalen wat de achterliggende reden van het huilen is vanwege de taalbarrière. Soms kan een oudere broer of zus of een leerling die het Nederlands meer beheerst uitkomst bieden.

De kinderen zijn, mede door hun achterstand in de Nederlandse taal, erg gebaat bij veel structuur en duidelijkheid. De orde en de regels geven hen structuur, houvast en veiligheid. Er wordt dus heel veel herhaald op eenzelfde manier gedurende de dag. De afgesproken 5 hoofdregels hangen duidelijk zichtbaar op in de klas, er wordt regelmatig naar verwezen. Incidenten (zowel positief als negatief) zijn aanleiding voor een gesprek, toneelstukje, etc. De kinderen krijgen veel handvatten in het leren omgaan met elkaar. Veel kinderen zijn nooit naar school geweest, of hebben geleerd niemand te vertrouwen in het vluchtelingenkamp. Ze zijn soms angstig voor het onbekende en voor kinderen met een andere achtergrond dan ze zelf hebben. We leren de kinderen respect te hebben voor alle mensen, maar ook voor de dieren en de natuur. Een handvat is bijvoorbeeld: we slaan niet op school, maar zeggen 'stop, hou op' als we iets niet leuk vinden.

Vanaf schooljaar 2019-2020 doen ook de kleuters en hun leerkrachten mee aan de implementatie van TPP.

Leerlingvolgsysteem en oudergesprekken

In de kleutergroep volgen we de kinderen ook d.m.v. het IOP. De voortgang en doelen zijn gebaseerd op de KIJK-registratie. Er zijn veel aanpassingen gedaan, passend bij onze doelgroep. Wanneer de kinderen de verschillende doelen niet behalen, wordt er een plan van aanpak gemaakt.

Bij 20 en 40 weken onderwijs voert de leerkracht een gesprek met de ouders/verzorgers over de ontwikkelingen en het welbevinden van het kind. Vaak is hierbij een tolk aanwezig, zodat de informatie goed wordt begrepen en ouders zelf ook de vragen kunnen stellen die ze willen. Als er eerder aanleiding is voor een gesprek, vindt deze uiteraard ook plaats.

Afhankelijk van de ontwikkeling van het kind worden ouders geadviseerd om na ongeveer 30 weken op zoek te gaan naar een passende reguliere school voor hun kind, zodat ze na 40 weken kunnen uitstromen. Zo nodig adviseren wij hierin.

2.6 Uitwerking voorspelbaarheid (vanaf Tec 2)

Doel: Het werk in de groep zodanig structureren (voorspelbaar maken) dat leerlingen optimaal worden ondersteund bij het omgaan met uitgestelde aandacht en de planning van de leerkracht veilig wordt gesteld.

Op de het Tec gebruiken we twee symbolen tijdens het zelfstandig leren om duidelijk te maken wanneer de leerkracht aanspreekbaar is. Deze symbolen worden gedifferentieerd ingezet en zijn afhankelijk van de behoefte van de groep, danwel de leerling.

Symbool 1:

Rood-groene kaart vooraan in de klas, voor iedereen duidelijk zichtbaar.

Rood:

- De leerlingen werken zelfstandig.
- De leerlingen mogen de leerkracht niet storen.

Doel: leerkracht doet een zelf gekozen en geplande activiteit zoals aan de instructietafel kinderen helpen, nakijken enz. Loopt dus niet door de klas voor hulp. De leerkracht geeft hierbij zelf aan of de onderwijsassistent om hulp gevraagd mag worden.

Groen:

- De leerlingen mogen andere leerlingen in hun groepje om hulp vragen.
- De leerlingen mogen ook de leerkracht om hulp vragen.

In de kleutergroepen wordt er gewerkt met een beer op de stoel van de juf. Zit de beer op de stoel, dan mag de juf niet gestoord worden.

Symbool 2:

Rood-groene-vraagteken kaartjes of blokjes op de tafels van de kinderen

Doel: de kinderen leren om te gaan met uitgestelde aandacht. Ze kunnen gewoon doorwerken met andere opgaven en krijgen hulp tijdens de (hulp)ronde van de leerkracht of onderwijsassistent..

Rood: Ik wil niet gestoord worden

Vraagteken: Ik heb een vraag

Groen: Ik heb geen vraag (en kan andere kinderen helpen als dit mag)

2.7 Werken met het directe instructiemodel (DIM)

Een effectieve instructie kan niet zonder zorgvuldige planning en efficiënte tijdsindeling. Daarnaast is de rol van de leerkracht belangrijk. Ook de lesopbouw heeft invloed op de effectiviteit van de instructie. Daarvoor gebruiken we het directe instructiemodel. Dit model kan zowel klassikaal als individueel ingezet worden.

Enkele hoofdkenmerken van het directe instructiemodel zijn:

- Basiskennis en -vaardigheden op een krachtige wijze ontwikkelen.
- Aansluiten op het individueel tempo van de leerling.
- Duidelijke doelen stellen.
- Een heldere leerstofopbouw.
- Directe feedback geven.

Het DIM onderscheid de volgende fases:

1. **Terugblik**
Wat hebben we vorige les geleerd?(= voorkennis ophalen en samenvatten)
2. **Oriëntatie**
Wat gaan jullie nu leren? (= doelen/ lesopbouw/ waarom leer je dit?)
3. **Instructie**
Uitleg(= stop met wat je doet en luister goed)
4. **Oefenen**
Onder begeleiding van juf/meester(= op de juiste manier)
5. **Aan de slag**
Zelfstandig (= individueel of in niveaugroepen)
6. **Evaluatie**
Wat ging goed? Wat hebben we geleerd? (= afsluiting/ samenvatting)
7. **Vooruitblik**
Wat volgt er nu? (= wat gaan we de volgende les leren?)

Om dit te visualiseren gebruiken we dit [DIM schema](#).

2.8 (Sociale) Veiligheid

Kinderen

De kinderen op het Tec hebben allemaal een rugzakje aan onveilige en soms traumatische ervaringen als ze op school komen. Dat kan een verhuizing zijn, maar ook een levensgevaarlijke overtocht of het verlies van familie of vrienden. Het is daarom van groot belang dat een leerkracht binnen de groep een veilig pedagogisch klimaat schept, waardoor de kinderen zich veilig voelen en kunnen ontwikkelen.

Dit veilige pedagogische klimaat wordt gekaderd door een aantal gedragsregels die in het lokaal en de school zichtbaar ophangen. Elke week staat één van de regels centraal, bij een situatie of incident wordt verwezen naar deze regel. De kinderen komen vaak van een school uit het land van herkomst waar heel andere regels gelden. Sommige kinderen komen uit landen waar zelfs nog lijfstraffen gelden en kennen helemaal niet het democratisch oplossen van een probleem.

Deze hoofdregels bieden duidelijkheid over het gedrag wat we verwachten van de kinderen. Dit gedrag wordt aangeleerd en het gewenste gedrag wordt positief bekrachtigd.

Als leerkracht is het daarnaast zaak om goed te observeren waar de kinderen behoefte aan hebben. Sociaal emotionele gesprekken beginnen vaak spontaan, in het lopen naar de gymzaal of bij het buitenspelen op het plein. Sommige kinderen hebben behoefte aan een zachte maar duidelijke aanpak, anderen komen na verloop van tijd vanzelf naar de leerkracht toe om hun verhaal te vertellen. Dit vraagt van de leerkracht een empathische en open houding. Naar hen luisteren en signalen opvangen is erg belangrijk, ook al komt dat soms niet uit. Het voorkomen van bepaalde situaties is lastig omdat de kinderen in hun eigen taal, veelal Arabisch of Tigrinya, met elkaar praten. Dit doet dus een beroep op het aan- of invoelingsvermogen van de leerkracht.

Onze kinderen spreken geen of slecht Nederlands. Een aparte les inplannen en een abstracte situatie bespreken is daarom ook niet zinvol. Inspelende op een levensechte situatie, geeft meer betrokkenheid en effect. De situatie kan nagespeeld worden (evt. door onderwijsassistent en leerkracht of kind en leerkracht) waardoor de juiste manier wordt getoond hoe zich te gedragen in bepaalde situaties. We hebben tot op heden nog geen passende bestaande methode gevonden die tegemoet komt aan dit probleem. We zetten ook wel kinderen in die de Nederlandse taal beter spreken om uit te leggen en te vertalen. Daarnaast krijgen een aantal kinderen spelbegeleiding ten behoeve van sociale veiligheid.

Na 20 weken nemen we een [vragenlijst](#) af om de veiligheid van de kinderen bij ons op school te meten. Deze vragenlijst bestaat uit foto's van situaties of plaatsen waarbij kinderen kunnen aangeven hoe zij zich over het algemeen in die bepaalde situatie voelen. De gegevens worden verwerkt door de IB-er. Mocht er aanleiding zijn tot zorgen dan wordt hierop actie ondernomen. Zie bijlage 5

Pesten en plagen komt ook bij ons op school voor. Het is lastig om dit te signaleren omdat de kinderen dit op momenten doen wanneer de leerkracht of onderwijsassistent niet aanwezig is. Bovendien gebeurt het in eigen taal. We zijn op signalen zeer alert en roepen de hulp van andere kinderen in om te vertalen wat er gezegd of gebeurd is. Regelmatig komt het voor dat kinderen ook conflicten hebben op het AZC en deze meenemen naar school. In sommige gevallen wordt de Arabisch sprekende vertrouwensleerkracht ingeschakeld.

Personeel

De leerkrachten, onderwijsassistenten en intern begeleider op het Tec zijn allen zeer gemotiveerde en betrokken collega's. Zij maken dagelijks situaties mee waarop je je niet voor kan bereiden, maar die wel vragen om een reactie. Het is belangrijk dat men een luisterende en open houding heeft t.a.v. elkaar. Na schooltijd is er vaak een moment van pauze waarbij collega's even hun verhaal kwijt kunnen of elkaar voor hulp kunnen raadplegen. Dit zal alleen lukken als het klimaat sociaal veilig is. Afgelopen jaar is er in dit kader een bijeenkomst geweest over communicatie.

De leerkrachten hebben regelmatig contacten met ouders. De taal is hierbij een barrière en kan leiden tot misverstanden. Afhankelijk van de taalvaardigheid van de ouders kan gebruik gemaakt worden van een tolk, via Let's Talk. Bij gesprekken waarbij verwacht kan worden dat dit een grote impact heeft op de ouders of wellicht tot weerstand leiden, kan de intern begeleider of de Arabisch sprekende leerkracht ingeschakeld worden. Deze laatste is tevens vertrouwenspersoon voor de kinderen.

Bij het vermoeden van sociaal onveilige situaties in de gezinssituatie van de kinderen wordt contact gezocht met de GGD, GZA, het COA, Porthos, Vluchtelingenwerk of Veilig Thuis.

De meeste collega's hebben een EHBO diploma, enkelen een BHV certificaat.

De huisvesting

Het schoolgebouw is verouderd maar veilig. Er is een ontruimingsplan aanwezig. Driemaal per jaar wordt er een ontruimingsoefening gedaan.

We zorgen voor opgeruimde lokalen en hal, zodat kinderen zich welkom en veilig voelen.

Op het schoolplein staat een speeltoestel wat voldoet aan de veiligheidsnormen. De overgang van het plein naar de straat bij het verlaten van de school behoeft aandacht.

Social Media

Er wordt niet expliciet les gegeven over social media. Als kinderen mobiele telefoons meenemen naar school, leveren ze deze in en krijgen ze die na schooltijd weer terug. Bij het werken op de computer of chromebook mogen de kinderen niet zonder toestemming naar internetsites. Bij vrije momenten controleren de leerkrachten of onderwijsassistenten de sites die de kinderen bezoeken. Gewelddadige, discriminerende of racistische films of liedjes zijn verboden.

Tijdens het intakegesprek wordt het gebruik van social media met de ouders besproken. Zij moeten al dan niet toestemming geven voor het plaatsen van foto's op de website of in de media. Daarnaast wordt hen gevraagd om filmpjes die ze zelf maken van bijvoorbeeld een uitvoering op school niet te verspreiden op social media zoals Facebook en Instagram.

Hoofdstuk 3 Contacten

3.1 Ouders

We vinden het contact met ouders erg belangrijk. Hogere betrokkenheid van ouders leidt tot betere prestaties en verhoging van welbevinden van kinderen. Als we meer inzicht hebben in de thuis/gezinssituatie en de achtergrond van de leerling, kunnen wij beter anticiperen op de behoefte van de leerling. De taalbarrière en de culturele verschillen spelen hierbij natuurlijk een rol, daarom proberen we de drempel zo laag mogelijk te houden. Leerkrachten en onderwijsassistenten lopen daarom bijvoorbeeld mee naar buiten aan het einde van de schooldag, bij het ophalen van de kinderen. Ze zijn zo makkelijk aanspreekbaar of kunnen op een ongedwongen manier een praatje maken met de ouders.

Het eerste contact met ouders vindt plaats tijdens het intakegesprek. Hier leggen we uit hoe het Nederlandse onderwijssysteem in elkaar zit, wat we doen op het Tec en vragen we naar gegevens van de kinderen (zie Intakegesprek). We laten merken dat we contact erg belangrijk vinden door ruim de tijd te nemen voor dit gesprek (vaak met een tolk) en dit daarin te benadrukken. Ouders moeten het gevoel krijgen dat ze ten alle tijde bij ons terecht kunnen.

Een tweede contact vindt meestal plaats na 20 weken. Dan spreken we de vorderingen en het welbevinden van de kinderen door met de ouders.

Een derde contact is vaak een laatste contact. Het gaat dan over de doorstroom naar het regulier onderwijs of ISK. We ondersteunen dan de ouders in het kiezen van een school in hun woonomgeving.

Als er tussentijds zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind, nemen we hierover vanzelfsprekend ook contact op met de ouders. We merken dat dit vaak gevoelig ligt. Nader onderzoek door een instantie of doorverwijzingen naar het speciaal onderwijs stuiten vaak op weerstand. Dit heeft ook te maken met de cultuur van eigen land.

Afgelopen jaar hebben we een zgn. kijkweek georganiseerd waarbij de ouders in de klas mochten komen kijken om een beeld te krijgen van wat wij doen.

Daarnaast proberen we de ouders te betrekken door middel van uitvoeringen rondom een project of afsluiting van een schooljaar. We merken dat ouders het fijn vinden om elkaar op een ongedwongen manier te ontmoeten. Het bereiden en aanbieden van eten en het spelen van muziek speelt hierbij een enthousiasmerende en uitnodigende rol.

Sommige ouders vinden het leuk om kleine klusjes te doen op en rond de school, zoals het schoonmaken van het plein. Regelmatig doen we hiervoor een oproep.

M.i.v. schooljaar 2019-2020 is er een [ouderlokaal](#) ingericht. Elke week zijn ouders op woensdagochtend welkom in dit lokaal. Ze krijgen daar taalles over de thema's waar de kinderen ook mee bezig zijn en krijgen tips hoe deze met hun kinderen te oefenen. Kinderen worden op deze ochtend er bij betrokken. Ouders leren welke spelletjes er zijn en raken met bekend met voorlezen. Daarnaast krijgen deze ouders informatie hoe het Nederlandse onderwijssysteem in elkaar zit.

3.2 COA

Alle kinderen in basisschoolleeftijd die op het AZC Middelburg wonen, worden aangemeld bij ons op school. Bij mutaties wordt er over en weer contact opgenomen. De aankomst danwel vertrek van de kinderen op het AZC is vaak ongewis. Soms komt het voor dat kinderen al onverwachts vertrokken zijn, zonder dat wij daarvan op de hoogte gesteld zijn of zijn gezinnen met onbekende bestemming vertrokken. Er heeft dan geen fatsoenlijk afscheid plaatsgevonden en kunnen er ook geen gegevens van onze school meegeven worden voor de mogelijk nieuwe school.

Bij afwezigheid van de kinderen op school, wordt er contact opgenomen met het AZC als dat telefonisch niet lukt met de ouders.

Bij zorgen rondom een kind, zowel lichamelijk als geestelijk nemen wij contact op met de GZA, die verbonden is aan het AZC.

3.3 Andere instanties

Vluchtelingenwerk

Kinderen die niet op het AZC wonen, worden bij ons aangemeld door Vluchtelingenwerk. We merken dat de bekendheid van onze school en de samenwerking met hen steeds beter wordt. Vaak is Vluchtelingenwerk ook op een andere manier bezig om het gezin goed te laten integreren in de Nederlandse samenleving, dit levert soms waardevolle informatie op.

RPCZ

Met deze schoolbegeleidingsdienst nemen wij contact op voor HGPD gesprekken en observaties en cursussen. Afgelopen schooljaar hebben zij de PLG Samen leren geïntroduceerd en geïmplementeerd, dit schooljaar begeleiden zij ons bij het bepalen van onze missie en visie.

Porthos

Taxivervoer voor kinderen die meer dan 4 km van school wonen wordt geregeld via Porthos. Sinds kort zijn er ook twee medewerkers aangesteld bij de gemeente Middelburg die onderdeel zijn van Porthos voor bemiddeling bij asielzoekers.

Kindop1

Als onze school ontoereikend is om aan de onderwijsbehoefte van een leerling te voldoen, vragen wij een arrangement aan bij Kindop1.

Leerplichtambtenaar

Er is met enige regelmaat contact met de leerplichtambtenaar over verzuim op school. Zij bezoeken de ouders en leggen nogmaals de verplichting van onderwijs uit.

Bijlage

Leesplan Tec Walcheren

1. Begin met VLL kern 1: het aanleren van de letter m (of de letter(s) van de naam)

(Stap voor Stap, Maanversie, Startpakket, internetbladen):

- a. **verschijningsvorm** (knippen, kleuren, kleien, zoeken in woorden en teksten)
 - b. **klank** (uitspraak en herkenbaarheid in een woord)
 - c. verbindt een **ankerwoord** aan de letter (maan)
 - d. **schrijfwijze** (veel oefening en controle!: automatiseren)
- #### 2. Geef het kind de letters die hij al geleerd heeft op de tafel (klikklakboekje, flitskaartjes)
- #### 3. Geef het kind het succesregistratieformulier behorend bij kern 1
- a. oefen de letters door middel van **Voor-koor-door-lezen**. (leren horen en verklanken!)
 - b. oefende letters minimaal **5x per dag** door middel van flitsen.
 - c. laat het kind oefenen met een andere leerling **in 2-tal**: noem klank en ankerwoord
 - d. vanaf **m, r, i, v, s** bladzijden lezen uit **Veilig en Vlot** ringboekje kern 1
- #### 4. Veilig en Vlot en Leeslijn Wegboek
- a. **Oefen** in niveaugroepjes met de **uitspraak en het lezen** van de woorden uit VenV.
 - b. Als het kind de uitspraak kent, oefent het **in 2-tal**.
 - c. Als het kind denkt dat hij de bladzijde vlot, zonder fouten, hardop kan lezen, **laat hij het** aan de juf/meester/onderwijsassistent **horen**.
 - d. Kan het kind de bladzijde vlot en zonder fouten lezen, dan mag het **vakje gekleurd** worden
 - e. Als het voor kinderen te veel woorden zijn, dan kan de **bladzijde verdeeld** worden, het **inkleurvakje** wordt dan ook **verdeeld**. (zorg voor succeservaringen!)
 - f. Tussen de 'laten-horen-momenten' moet **minimaal een kwartier** tijd zitten.
 - g. Wanneer een kind 10x de bladzijden foutloos heeft laten horen, dan wordt 3 keer de **tijd opgenomen en genoteerd**. Het kind probeert de tijd te **verbeteren**. (wanneer het kind na bijv. 5 x lezen de tekst goed beheerst, kan eerder overgegaan worden naar het 'op tijd lezen'.
 - h. Het **basisboek** van de leeslijn kan als extra oefenmateriaal gebruikt worden voor kinderen die de letters nog niet goed beheersen. Werkwijze: zie Veilig en Vlot
 - i. **Wegboek 1** kan gebruikt worden als extra oefenmateriaal vanaf ongeveer kern 9 (?)
 - j. **Na kern 12** van VLL verder gaan met Leeslijn **Wegboeken** op dezelfde wijze.
- #### 5. Spelling
- a. Als het kind de **juiste verklanking van de woorden kent**, kan gestart worden met de spelling van de woorden. Neem hiervoor 10 – 15 woorden uit de leestekst.
 - b. Laat de leerlingen werken volgens de **BLOON** methode (woord 1: **Bekijken**, 2: **hardop Lezen**, 3: **Onthouden** = woord afdekken, 4: **Opschrijven**, 5: **Nakijken**)
 - c. Controleer door een **kort dictee** (3 à 4 woorden: makkelijk, gemiddeld, moeilijk)
 - d. Controleer ook de **schrijfwijze** van de letters!
- #### 6. Betekenis
- a. laat kinderen in 2-tallen de betekenis van de woorden opzoeken en opschrijven met Google Translate (zorg dat minimaal 1 leerling kan lezen in eigen taal).
Klasdoorbrekend (?)

